

# Joel qillqaqa hinallataq Laodiceapi Kaq Qanchis Punchaw Adventista Iglesiata - Kinsa Chunka Yupaqqa

Jeff Pippenger  
2026-01-16

## Kimsa chunka yupay

Mateo qelqapi Mesíaspaq hunt'akuykunaqa tukukuypi tiempop linderonmanta señalta, willakuypa kamachiypaq churasqa kayninmanta señalta, 9/11 linderop iskay testigonta ima, huknin Laodiceaman ukhupi willakuypa testigon, hukñataq Islampa terrorismo nisqanmanta hawa willakuypa testigon hinam hapi'n. Allinmi 9/11 linderota Mateo qelqapi chunka iskay Mesíaspaq hunt'akuykunamanta iskaywan rikuchisqa kasqanqa, imaraykuchus 9/11qa iskay kaq angelpa willakuyninta hap'in, maypichus sapa kuti iskaychasqa kanan kachkan. 2020 wata, julio killapa 18 p'unchayninpi wañuyqa pichqa kaq lindero kasqa, chaymanta 2023 wata julio killapi chunlla pampapi vozninqa soqta kaq karqa, 2024 watapi kawsarimuyñataq qanchis yupayniyoq karqa. Pusaq kaq Mesíaspaq hunt'akuyqa Chaupi Tutanpa Qapariyninmi.

## Pusaq Mesiániko Ñanmarkaqa Chawpi Tuta Qapariymi.

Kay llapan kayta ruwakurqan, profetapa nisqan hunt'akunanpaq: “Sionpa ususinman niychik: Qhawariy, qhapaq kamachiqniyki qamman hamushan, llamp'u sonqoyoq, huk asnupi tiyashan, hinaspa asnupa wawampi, malta asnupi.” Mateo 21:4, 5.

## Willakuy riqsichiy

Sionpa ususin, ancha kusikuy; Jerusalénpa ususin, qapariy: qhawariy, Qanpa Reyniyki hamusunki qanman: payqa chaninnaqmi, salvacionniyoqmi; llamp'u sonqoyoqmi, asnupi sillakuspa, hinallataq malta asnuchapi, asnupa wawanchapi. Zacarías 9:9.

Pichqa pachak watakuna ñawpaqmanmi, Señorqa profeta Zacaríaswan willarqan: “Anchata kusikuy, Sionpa ususin; qapariy, Jerusalén llaqtapa ususin. Qhawariy, qampa Reyniykim qamman hamushan. Payqa chaninmi, salvaciónniyuqmi; llamp'u sonqoyuqmi, asnupi sillakuspa, hinaspa malta asnuchapi, asnupa wawampi.” [Zacarías 9:9.] Discipulokunaqa mana reparaspanku Cristo juzgaman hinaspa wañuyman rishasqanta, manam kay profeciata hunt'achiyta atinkuchu karqan.

“Chayna hinallataq, Millerpas paywan kуска kaqkunapas willakusqanman hina hunt'arqanku, hinallataq huk willayta qorqanku, chaytaq saminchasqa qelqakuna ñawpaqmantaraq willarqan kay pachaman qosqa kananpaq; ichaqa mana atirqankuchu chayta qoyinankupa, sichus tukuyta entienderqankuman chay willakusqakunata, paykuna llakikuywan pantasqa kayninkuta rikuchiqa, hinaspa huk willayta qawachiqa, Señor hamunankama llapa suyukunaman willasqa kananpaq. Ñawpaq kaq hinaspa iskay kaq angelkunaq willayninkuta allin p'unchaypi qosqa karqan, hinaspa Diospa yuyayninman hina paykunawan ruwachiya munasqanta hunt'arqan.”

Diospa profétic Simin mana allinta entiendenqa Cristoq atipayninwan yaykuyninpa historiampi karqan, hinallataq 1844 watapi Chawpi Tuta Qapariy willakuypa willakusqan parallel historiampipas. Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaqa tiyanmi entiendenankupaq “llakikuyninkuta reqsichiq profeciakunata.” Juanta Apocalipsis chunka kaqpi ñawpaqmantaraq nisqa kachkan, huch’uy libropa mensajenqa siminpi misk’i kanqa, ichaqa qepamanqa hayaqman tukunanpaq.

“Manam ima ñawpaq p’unchaykunapaq manam imatapas manchakunanchikchu, ichaqa Qispichiqninchikpa pusawasqanchik ñanta, hinallataq ñawpaq historiaykupi yachachisqanta qunqaspanchikqa.” Life Sketches, 196.

Ñawpa p’unchaykunapi “Señorpa pusayninqa”, hukkun providencial ruwaykunawan kуска rikuchisqa kashan, paypa makinqa yupaykunapi pantasqata pakasqanmanta; chaymi mana allinchu karqan Milleritakuna ñawpaqmantaraq llaquykusqankuta entiendenankupaq, imaynachus mana allinchu karqan disipulokunapaq chakata patapi llaquykusqankumanta llaqa imakunata entiendenankupaq. Ichaqa Chawpi Tuta Qapariynin willakuypa historianninqa kikin hanak pachaman pusak nina k’anchaywan reqsisqa kashan, chaytataq Ellen Whitepa ñawpaq kaq rikuyñinpi qillqasqa kashan. Pachak tawa chunka tawa waranqakunaqa disipulokunapaqpas Milleritakunapaqpas llaquykuykunata entiendenankum tiyan. Chay k’anchayta mana chaskiqa ñanta urmaykun.

Ñanpa qallariynin qhepanpi huk llihipiq k’anchay sayarichisqa karqan, maymantataq huk angil niwarqan chayqa “chawpi tuta waqyasqa” kasqanta. Kay k’anchayqa tukuy ñanpinta k’ancharqan, chakinkunapaqtaq k’anchayta qorqan ama mitk’anankupaq.

“Sichus ñawinkuta Jesúsipi sayachispa qhawarqanku, payqa ñawpaqenkupi karqa, llaqtaman pusaspa, hinaptinga allin waqaychasqa karqanku. Ichaqa mana unayllataq wakinkuna sayk’urqanku, nispa: llaqtaqa ancha karupi kashan, ñawpaqmantaraq yaykunayku karqan, nispa suyarqanku. Chaymantataq Jesús paykunata kallpachaq karqa, hatun k’anchayniyuq paña makinta hoqarisa, chay makimantataq huk k’anchay llusqirqa, adventista t’aqapi kuyuspa muyuriq, hinaspa paykuna qaparirqanku: ‘Aleluya!’ Wakinkunataq mana yuyayniyuq hina ñawpaqman qhipapi kachkaq k’anchayta ñiqiranku, nispa: mana Dioschu kaykama karuman horqomuwarqanchik, nispa. Qhipapi kaq k’anchay wañurqan, chakinkuta hunt’asqa tutayaypi saquespa, hinaspa mitk’arqanku, señaltawan Jesustapas mana rikuyta atispa, ñantaq urayman urmaykurqanku, ukhu tutayaq, mana allin kay pachaman.” Christian Experience and Teachings of Ellen G. White, 57.

Pusaj ñanrikch’anaqa Chaupi Tuta Qapariymi, imaynachus Cristopa Jerusalemman atipayninwan yaykuyninpi rikuchisqa hina.

“Chawpi tuta qapariyqa manam ancha yuyaychaykunawan apasqa karqachu, mayqenchus Qillqakunaq qhawachikuynin sut’i, tukukuqpas karqa. Chaywan kуска riqurirqa huk kallpa tanqaq, chaymi alma-ta kuyuchirqan. Mana iskayrayay karqachu, mana tapukuy karqachu. Cristoq atipayninwan Jerusalénman yaykuynin p’unchawpi, raymita waqaychanankupaq llaqa

suyukunamanta huñusqa runakunaqa Olivos Orqoman hamuqkanku, hinaptin Jesus-ta pushaq t'aqaman hukllawaspa, chay horapa kallpachasqa-ta hap'irqanku, hinaspataq qapariyta astawan wiñachirqanku: 'Samisqa kachun Señorpa sutimpi hamuqqa!' [Mateo 21:9.] Chay hinallataq mana iñiqkunaqa Adventistakunaq huñunakusqankuman hamuspa—wakinqa musyapayayllamanta, wakinqa asipayllapaq—willakuypa qayllanpi kaq yachachiq kallpata mallirqanku: 'Qhawariychik, Qosasqaqa hamunña!'” Spirit of Prophecy, volumen 4, 250, 251.

Qhepa p'unchaykunapi yuyaysapa sipas kayqa, willakuy qillqapi nisqaman hina, chay yuyaysapa sipaskuna huk llakikuyniyuq pantayta muchuyta mañan; chaymantaq yachachikuypi nisqa suyasqa unaychasqa pacha yaykun. Chay suyasqa unaychasqa pachata kawsaspa mana pasaspaykiqua, manam yuyaysapa sipaschuchu, nitaq mana yuyannaq sipaschuchu.

“Mateo 25 nisqapi chunka sipaskunamanta yachachisqa rimaypas Adventista llaqtapa experiencianta hinallataq rikuchin.” The Great Controversy, 393.

Imayna kaqtinpas, qhipa p'unchaykunapi yachaq sipaskunaqa huk llakikuypa pasananku kachkan, April 19, 1844 p'unchaywan tupaqlleta; chayrayku, kay parabolapi rikuchisqa experienciaga pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa experiencianmi, paykunatan Juanqa Apocalipsispi sipaskuna hina sutichan.

Kaykunaqa warmikunawan mana qhellichasqa karqanku; imaraykuchus paykunaqa vírgenkuna kanku. Kaykunaqa Corderota qatinku maymanchus pay rinqa chayman. Kaykunaqa runakunamanta rantisqa karqanku, Diospaq hañiq ruruykuna hina, Corderopaqpas. Apocalipsis 14:4.

¿Hayk'a Cristopa yachachisqa willakuykunaqa chiqanta, sut'intaqmi “simi-simita hunt'akunqa” nisqa hina riqsichisqa kanku? Llapa yachachisqa willakuykunaqa simi-simita hunt'akunqapuni, ichaqa chunka sipaskunamanta yachachisqa willakuyqa sut'ita qhawarichisqa kachkan ñawpaq pachapipas hamuq pachapipas “simi-simita hunt'akusqa” hina. Chayqa kinsa kaq angelwan tupachisqa kachkan, paymi 1844 watamanta ñawpaqman Michael sayarinankama, runapa gracia chaskinan pacha tukukunankama, kay pacha-pa chiqaq willakuynin hina qhiparinqa.

“Sapa kuti chunka sipaskunapa rikch'ayninman kutichisqa kani, pichqankuna yuyaysapakunam karqaku, hinaspa pichqankuna mana yuyayniyuq. Kay rikch'ayqa nisqanta hinallataq hunt'asqa karqan hinaspa hunt'asqa kanqa, kay pacha tiempónpaq huk sapaq allin churanayqu kasqanrayku, hinaspa kimsa kaq angelpa willakuynin hina, hunt'asqa karqan hinaspa pacha tukukuyninkama kunan pacha chiqap willakuy hina kasqanmantapuni kanqa.” Review and Herald, August 19, 1890.

Pacha tukukuyninkama, chunka sipaskunapa rimay yachachiyqa kunan p'unchaypaq cheqaq chiqaqmi, chaymanta Chawpi Tuta Qapariyqa yapamanta hunt'asqa kanqa sapa siminman hina.

“Kan huk pachapi kachkan mana allin kaypi sirichisqa, llullakuypi hinaspa pantachikuypi, wañuypa llanthunpi hina,—puñusqa, puñusqa. Pitaq sonqonpi nanayta muchun kaykunata rikch'achinapaq? Ima simitaq paykunaman chayanman? Yuyayniqa hamuq p'unchawkunaman apasqa karqan, chay señal qosqa kanqa chay pachakama. 'Qhawariychis, Qosasqaqa hamushan; lloqsimuychis paywan tinkuq.' Ichaqa wakinkunaqa qhipaykunku mecheronkupaq

aswan aceite jap'iq, hunt'achinankupaq; hinaspa ancha qhipamanta tarinkunku aceitewan rikuchisqa carácter mana hukmanta hukman qusqaqa kasqanta.” Review and Herald, February 11, 1896.

Chawpi tuta waqayqa pachak tawqa chunka tawa waranqa runakunapa kuyukuyninpi qhawanapi qatiq señalmanta hukñiqinmi. Chay señaltaqa domingo ley manaraq hamuqtin, cheqaqkunapa contranpi qallariq qatiykachaymi kuskanchaykun. Chay qatiykachayqa hawaqmantapas ukhupipas kashan, ukhupi kaq qatiykachaytaq iskay sapan símbolo-kunata hap'in. Chay símbolo-kunamanta huknin Judasmi, huknintaq Sanedrínmi.

## **Isqon chunka qollqe qolqekunapaq traicionasqa kaymi Qanchisniyoq Mesiyanik Señal Nisqa.**

Chaymi hunt'asqa karqan profeta Jeremías nisqampa rimarisqan, nispa: “Paykunaqa kimsa chunka qullqi qollqekunata hap'irqanku, chaninchasqa runapa chaninta, pichus Israelpa wawanmanta runakuna chanincharqanku; hinaspataq chaykunata qorqanku alfareropa chakra rayku, imaynachus Señor kamachiwarqan.” Mateo 27:9, 10.

## **Willakuy ñawpaq rimay**

Hinaspan nisqani: Allinpaq yuyaychankichik chayqa, pagoyta quywaychik; mana chayqa, saqeychik. Chaymi chaninchawaranku kimsa chunka qullqi qollqekunawan. Hinaspan Señor niwarqan: Chayta alfareroman wikch'uy; anchata sumaq chaninmi paykunaqa chay hina chaninchawarqaku. Ñuqataq chay kimsa chunka qullqi qollqekunata hap'ispa, Señorpa wasinpi alfareroman wikch'urqani. Zacarías 11:12, 13.

Judaspa traicionninkunqa llulla sacerdotekunapa traicionninta rikuchin, imaraykuchus 30 yupayqa sacerdotekunapa watanta rikuchin. Sacerdotekuna, chaymi Levitakuna kaspas, Qori hina, Qullqi hina purificasqa kanku Pactopa Mensajerun rayku. Judaspa kimsa chunka qullqi qolqenqa domingo leypi llulla sacerdotekunapa pichasqa kayninta rikuchin; Judasqa cruzmanta huk chhika ñawpaqta wañurqa chaypas, chaylla p'unchaymi karqa. Judasqa manam Sanedrínpa unanchanchu; payqa Cristopa discipulonkuna ukhupi kasqanta yuyasqa huk runapa unanchanmi.

Cristopa yachaqnin hina, qamqa Jesúsqa hawisqanmanta yachaqmi karqanki. Bautizakusqanpi hawisqa kasqanmi Jesuspa sutinta Jesús Cristo nisqaman tukuchirqan, imaraykuchus Cristo ninqa—hawisqa kaqmi. Chaymantaqa sutin hukman tukurqan, imaraykuchus chaypacha payqa askha runakunawan huk semanapaq rimanakuyta takyachinan karqan, hinaspa rimanakuywan tupanakuypa umalliq unanchaqa suti hukman tikrasqa kasqanmi. Jesúsqa bautizakusqanpi atiywan hawisqa karqan. Cristopa yachaqnin kay ninqa, bautizakusqanpa yachaqnin kaymi karqan. Bautizakusqanpin atiywan hawisqa karqan. Pedropa nisqan Mateo 16:18piqa cristiano teología pachaspi “Cristiano Iqnisqa Rimay” nisqawan reqsichisqa kachkan. Chayqa teólogo-kunap, yachayniyuq-kunap ima aswan hatun rimanakuy qhawayninmanta hukmi. Sapa kutiqa, teólogo-kunap hinaspa yachayniyuq-kunap rimanakuyninqa mana ima, icha aslla chaninnaq kaqta reqsichin; ichaqa kay nisqaqa sayanmi: cristianismonqa entiendenmi Jesús hawisqa kasqanmantapacha payqa Mesías tukusqanta.

Payqa ninku paykunata: Qankunaqa, ¿pitaq niwankichik kaniyta? Hinaspan Simón Pedro kutichispa nirqan: Qamqa kanki Cristo, kawsak Diospa Churin. Mateo 16:15, 16.

Pedroq qallari sutin sutinga chay chiqaq yachayta apamurqan, imaraykuchus Simón Barjona ninanqa “palumapa willakuyninta uyariq” ninanmi, chayqa Paypa bautizakuyninpa willakuynin karqan. Paypa bautizakuyninqa 9/11wan tupaqmi, hinaspa Judasqa chaykunata rikch’an, mayqinkunachus huk p’unchawpi 9/11-manta unanchasqa yachayniyuq kasqankuta rimarinku, ichaqa ñan puriypi chinkarinku. Judasqa mana Sanedrínpa unanchanchu, imaraykuchus paykunaqa Laodicea nisqa qanchis kaq p’unchay adventista iglesiata rikch’achinku. Judasqa Sanedrínpaq huk testigota qorqan, ichaqa Sanedrínpa hatarikuyninpa unanchayninpa Judaspa hatarikuyninmanta hukniraymi. Sanedrínpa hatarikuyninqa kay qatiq musquypi rikuchisqa kachkan.

Ñuqaqa qillqasqaykunata huñurqani, hinaspan ñanniykuman riqsirqayku. Ñanpiqa Orange llaqtapi iskay huñunakuykunata ruwarqayku, hinaspan rikurqayku iglesiat allinta yanapasqa kasqanta, kallpachasqa kasqantapas. Ñuqaykupas Señorpa Espiritunwan musuqmanta kallpachakurqayku. Chay tutaqa musquyrqani Battle Creekpi kasqayta, punkupa ladonpi vidrio nisqamanta qhawarispa, hinaspa wasiman wichariq hamuq huñu runakunata rikurqani, iskay iskaymanta purispa. Sinqa, mana kuyukuq, chaymanta churasqa sunquyoq hina rikurirqanku. Allinta reqsirqani, hinaspan salonpa punkunta kichanaypaq muyurirqani paykunata chaskinaypaq; ichaqa yapamanta qhawariyta yuyarirqani. Rikuyqa hukmanyarqan. Kunanqa chay huñuqa católico procesión hina rikurirqan. Huknin makimpi cruzta apasharqan, hukñataq soqostaña. Asuykamuspaqa, soqosta apaq runaqa wasipa muyuriyninta muyurirqan, kimsa kuti nispá: “Kay wasiqa hark’asqa, amachasqa kachkan. Imankunapas qichusqa kanan. Paykunaqa ñuqaykuq santo ordenniykumanta rimarqanku.” Manchakuyqa hap’iqwasqanmi, hinaspan wasinta usqhaylla p’itirqani, norte punkumanta llusqispa, hinaspa huk huñu runakuna chawpinpi tarikurqani, wakinninkuta reqsisqayta. Ichaqa traicionasqa kayta manchaspa, manam huk simillapas paykunawan rimayta atirqanichu. Chinkasqa, sapalla kasqaypi waqayta, mañakuyta atinaypaq huk pakasqa cheqta maskharqani, mayman muyusqaypipas mana tariykuyta munaq, tapukuq ñawikunawan ama tinkunaypaq. Sapa kuti kutichispa nirqani: “¡Kaytaqa entiendenayta atispaqa! ¡Imata nirqani chayta, utaq imata ruwarqani chayta willawankuman chayta!”

“Achkata waqllakusa, achkata mañakusa, imaynatataq qhawarqani imaykaykuna qichusqa kasqanta. Muyuriniypi kaqkunapa qhawariyninkupi maskarqani noqa rayku llakiyta utaq kuyapayakuyta ñawinchayta; hinaspa reparakurqani achkha runakunapa uyankunata, paykunaqa noqawan rimayta munanman, sonqochawayta munanman, hukkunapa qhawasqa kanankumanta mana manchakuspa chayqa nispá yuyarisqaykunata. Huk kutillataq kallparqani runa tantanakuy manta llusqiya, ichaqa qhawasqa kasqayta rikuspá, munasqayta pakarqani. Qallarirqani sinchita waqllakuyta, hinaspa niyta: ‘¡Imatataq ruwarqani utaq imatataq rimarqani, chayllata niwaykuyma!’ Ñoqapa qosa, chay kikin cuarto ukupi cama patapi puñuspa kashaq, sinchita waqllakusqayta uyarispa rikcharichiwán. Saqrayniyqa waqaywan uqllasqa karqa, hinaspa llakisqa sonqo pisi kallpayoq kaymi hawaypi karqa.” Testimonies, volumen 1, 577, 578.

Profetakuna qhepa p'unchaykunamanta aswan rimanku, manam kawsasqanku p'unchaykunamantachu, nisqa kamachiyta churayqa, Qanchis kaq punchaw Adventista iglesiapa umalliqninkunapaq ancha llakikuywan hunt'asqa huk tapuyta hatarichin. Panikuna Whiteqa paypa "qillqasqankunata" "huñurqan" hinaspa Battle Creekman kutiy puriyta qallarín. Chay pacha Battle Creekqa llamk'aypa sonqon karqan, imayna kunan Tacoma Park kasqan hina, utaq Cristopa p'unchayninkunapi Jerusalén kasqan hina. Viajeman apananpaq payqa qillqasqankunata huñurqan, qillqasqankunamanta huk sasachakuywan maqanakusqanta ñawpaqman churarispa. Musquyninpa contexto-ninqa qillqasqankunamantam. Chay maqanakuyqa Wright llaqtapi karqan.

"Wright llaqtapi kashaspaykuqa, 11 yupaypaq qillqasqay manuscritoymanta ruraq wasi-man ña apachirqaykuña, hinaspa tantanakuykunamanta hawapi kaspá, casi sapa pacha allinyashaspaymi 12 yupaypaq imakunata qillqaypi llamk'arqani. Wright iglesiapaq llamk'asqaypiqa, kallpaykuna-y, aychapiwan yuyaypiwan, sinchi sasachakuywanmi ñak'arichisqa karqa. Samayta munarqani, ichaqa mana imayna samariyta tarirqanichu. Runakunamanqa semana-pi achka kuti rimarqani, hinaspa sapanka willakuykunamanta achka panqakunatam qillqarqani. Almakunapa llasayninmi hawapi karqa, hinaspa yachasqay responsabilidadesqa ancha hatun kasqanrayku, sapa tutaqa pisilla horasllatam puñuyta atirqani."

"Chhina rimaypi qillqaypipas chayhina llamk'aspa, Battle Creekmanta mana kallpachaqa, sonqota urmachiq kartakunata chaskirqani. Chaykunata ñawirispaqa mana rimay atina llaquy sonqoypi hamuwarqan, yuyayniypi nanayman hina chayaspa, pisi p'unchawkama kawsay kallpaykunata wañuchiq hina rikurirqan. Kimsa tutakunaqa casi mana puñurqanichu. Yuyayniykunaqa ch'aqwasqa, sasachakusqa karqan. Imayna atisqayman hina llakiykunata pakarqani qosaymanta, hinallataq khuyapayakuq ayllumantapas mayqanwan kуска kasqaykumanta. Mana pipas yacharqanchu imayna llamk'asqayta otaq sonqoypa apasqan llaqa q'epita, maypachachus aylluwan kуска paqarin ch'isiyay yupaychaypi huñukuspa, chay hatun Q'epi Apanaqman q'epiyta churayta maskarqani. Ichaqa mañakuyniyykunaqa nanaywan q'iwisqa sonqomanta lloqsirqan, mañakusqaykunapas t'aqasqa, mana sutinchasqa karqan mana atiy atinakuy llaquymanta. Yawarqa umayman kallpawan phawaykurqan, achka kuti muyurichiwachkan, casi urmachiwachkanpas. Sinqamanta yawar lloqsimuwarqan achka kuti, aswanraq qillqayta kallpachakuspa rurasqaymanta qhipaman. Qillqayniyta saqerqani, ichaqa mana atirqanichu ñuqaman churakusqa llakiyta, mañakuyta, kamachikuypa llaqa q'epinta wikch'uyta, imaraykuchus wakinkunapaq testimonios nisqakuna ñuqapi kasqanta yacharqani, chaykunata paykunaman mana haywayta atispa."

"Chaskamanta huk cartata chaskirqani, chaypi willawarqanku allin kasqanta yuyaspa No. 11 nisqata mana chaylla ruraspa qhipaman churayta, ñoqaqa qillqayta atisqaykama chay Salud Instituto-manta imatachus rikuchisqa karqan chayta, imaraykuchus chay ruwayta apaqkuna sinchi pisi qullqiyuq kasharqanku, chayraykutaq wawqikuna kuyurichisqa kanankupaq testimoniyniypa kallpachayninta munarqanku. Chaymantaq qillqarqani huk rakhuyninta chay Instituto-manta rikuchisqa kasqaymanta, ichaqa manam tukuy yachayta llusichiyta atirqanichu, umaman yawar sinchita qatiq kasqanrayku. Sichus yuyayman hamunman karqan No. 12 nisqa hina unayta qhiparichisqa kanan, manam ima kasqankupipas No. 11 nisqapi kaq chay rakhuq materiata apachimuymanchu karqan. Ñoqaqa yuyarqani pisi p'unchawkuna

samarispa yapamanta qillqayniyta qallariyta atisqayta. Ichaqa ancha llakisqaypaq tariykurqani umaypa kasqanrayku mana atisqayta qillqayta. Testimoniokunata qillqay yuyayqa, llapallapaqpas sapa runapaqpas, saqisqa karqan, hinallataq sapa kuti llakiypi karqani mana paykunata qillqayta atisqayrayku.”

“Kay imayna kaqkuna ukhupi yuyaykusqa karqan Battle Creekman kutinaykuta, chaypi qhiparinaykupaq ñankuna mit’api, lliw ch’iqichisqa hina kaqkama, hinaspa noqaqa chaypi No. 12-ta tukuchinaypaq. Qosayqa ancha munaywan karqan Battle Creekpi wawqinkunata rikuyta, paykunawan rimayta, hinaspa kusikuyta Dios paypaq rurashasqan llank’aypi. Qelqasqaykunata huñusqani, hinaspa puriyiniykuta qallarishayku. ...” Testimonies, volumen 1, 576, 577.

Qhipa p’unchaykunapi, Qanchis kaq Punchaw Adventista iglesiapa umalliqninkuna, Battle Creek nisqapi hinallataq paypa “allinta reqsisqankuna” nisqawan rikuchisqa, huk katuliku procesionman tukurqanku. Qanchis kaq Punchaw Adventista iglesiapa umalliqninkuna katuliku procesionman tukurqanku. Musquypi paykuna hamurqanku “iskay iskaymanta,” hukninqa huk soqtawan, hukñataq huk chakatawan. Wasipa muyuriqninta muyurirqanku hinaspa kimsa kuti willakurqanku: “Kay wasi qillqasqañam. Kaqninkuna qichusqa kanan. Ñuqaykuq santu kamachikuyniykumanta rimarqanku.” Imataq “wasipi” kaq “kaqninkuna” nisqaqa, Battle Creekmanta katuliku umalliqkuna “qichusqanku”? Ima “santu kamachikuy” katuliku iglesiamanta nisqaqa “rimasqa” karqan?

Aswan chiqanmanta tapukuyqa kay hina kanman: “¿Ima orden católicoqmi Inquisición nisqapi ñawpaqman pucharqan?” Inquisiciónqa qallarikurqan Dominicanos ordenwanmi, Jesuitas manaraq historiapi rikurimushaqtin; ichaqa huk kutin chaypi yaykuspaqa, paykunañataqmi karqan chay orden, may sinchi qharquyta hinaspa yawar unu hich’ayta sayachiq.

Cristianokunapaq llaqtakuna tukuy, Protestantismoqa atiyiniyuq, manchay hatun awqakunaq amenasqan karqa. Reformaq ñawpaq atipayninkunaña pasasqa kachkaptin, Romaqa musuq kallpakunata waqyarispa, chinkachiyta atipananta suyaspa. Kay pachapi Jesuitakunaq ordinni ruwasqa karqa, papa yupaychaypa tukuy amachaqninkunamanta aswan sinchi, mana ima chiqanta qhawariq, mana llakikuq, hinallataq atiyiniyuq. Kay pachapi watanakunamanta, runakunaq munayninkunamantapas t’aqasqa, sallqa munakuypa mañakuyninman wañusqa hina, yuyaypas, yachaypas, sonqopa willakuyninpas tukuyta upallachisqa, paykunaqa mana mayqin kamachikuytapas, mana mayqin watanakuytapas reqsirqakuchu, aswanqa ordinninkuqlla; hinallataq mana mayqin ruwaytaq kasqachu, aswanqa atiyininta mast’ariylla. Cristoq evangelionninqa qatipaqninkunata yanapasqa karqa peligrokunata tinkunankupaq, ñak’ariykunata muchunankupaqpas, chiripas, yarqaypas, sasachakuypas, wakchakuypas mana mancharispa, cheqaq kaypa unanchanta sayachinankupaq torturapa ñawpaqninpi, carcelpi, rupachinapa qirupiwani. Kay kallpakunawan maqanakunapaq, Jesuitismoqa qatipaqninkunaman huk fanatismota samachirqa, chaywanmi paykunaqa kikiyllan peligrokunata muchuyta atirqaku, hinallataq cheqaq kaypa atiyinman llullakuyq tukuy armankunata churayta. Mana ima huchapas hatunlla karqachu paykuna ruwanankupaq, mana ima llullakuypas pisi allinlla karqachu paykuna rurapanankupaq, mana ima p’achallikuypas sasachaqla karqachu paykuna hap’ikunankupaq. Wiñaypaq wakchakuyma, humillakuymantapas juramentasqa kachkaspapas, yachaysapa munayninku karqa qhapaq kayta, atiyta tarinanku, Protestantismota urmachinankupaq, papapa aswan kamachikuyninta

kutichinankupapas sapa sonqowan churasqa kay.

Paykuna kamachisqankupa kurakninman hina rikurispankuqa, santu kaypa p'achanta churarqanku, carcelkunatawan hampina wasikunata watukuq, onqosqakunatawan wakchakunata yanapaq, kay pachata saquesqankuta rimaripa, allinta ruwaq puriq Jesupa sutu sagradota apanakuq. Ichaqa kay mana huchayuq rikch'aynin urapiqa aswan hatun huchasapa, wañuchi munaykuna achka kuti pakasqa karqan. Chay ordenpa huk sapankasqa kamachinmi karqan: tukukuyninqa imaymana mediokunatapaspas chaninchan. Kay kamachiywanqa llulla, suwa, q'otukuy juramentu, wañuchiypas mana ñakisqa kaqllachu karqan, aswanpas alabana kaqmi karqan, Iglesiaq allinllapaq sirvispaqa. Tukuy ima rikch'aykunapi pakakuspa, Jesuitakunaqa estadopa cargokunaman yaykurqanku, reykunapa consejeron kayman wicharispanku, nacionkunapa politicasninta formaspa. Patronninkunapa contra espía hina ruwanankupaq sirviente tukurqanku. Colegiokunata sayarichirqanku principikunapa, noblekunapa churinkunapaq, hinallataq escuelakunata llapa runakunapaq; hinaspa protestante tayta-mamakunapa wawakunaqa papista ritokunata kasukunankuman aysasqa karqanku. Romana yupaychaypa llapan hawa pompawan rikuchikuyninwanmi yuyayta pantachinankupaq, musphachinankupaq, hinaspa sonqota hap'inankupaq apamurqanku; chayhinapin taytakuna llank'aspa yawarta hich'aspa mask'asqanku libertadqa churinkuna rayku traicionasqa karqan. Jesuitakunaqa utqayllam Europa llapanman mast'arikurqanku, maymanchus rirqanku, chaypin papismopa musuq kausarimusqan qatirqan.

Paykunaman aswan kallpachananpaq, huk bulaqmi hurqusqaña karqa, inkuwisiyunta yapamanta sayachinapaq. Chay tribunalta rikuspankupas llapa runakuna anchata chiqnikusqankumanta mana qispispa, katuliku suyukunapipis, kay manchay tribunalqa yapamantam sayachisqa karqa papa yupaychayniyuq kamachiqkunapaq, hinaspa pakasqa carcelninkunapi p'unchay k'anchayta mana muchuyta atipaq manchay millay ruraykuna yapamanta rurasqa karqa. Achka suyukunapi, waranqa waranqakuna llaqtapa aswan sumaq t'ikranmanta, aswan ch'uya hinaspa aswan allin sonqoyuqkuna, aswan yachaysapakama hinaspa allinta yachachisqakama, Diosman sunqun tukusqa hinaspa sapaqchasqa pastor-kuna, llank'aq hinaspa llaqtanchikta kuyayniyuq runakuna, yachaywan llimp'iq amawtakuna, yachaq llimp'iq artista-kuna, allin makiwan ruraq artesano-kuna, wañuchisqa karqanku utaq huk llaqtakunaman ayqekunankupaq kallpachasqa karqanku.

“Chayhinan karqan imaymanakunataq Roma qayarirqan Reformaciónpa k'anchayninta wañuchinapaq, runakunamanta Bibliata qichunapaq, hinaspa tutayay pacha-kunapa mana yachayniyoq kayninta hinaspa supersticionninta kutichinapaq. Ichataq Diospa saminchayninwan, hinaspa chay allin sonqoyoq qhari-kunapa llamk'asqanwan, paykuna-taq Pay hatarichirqan Lutherpa qhepanpi rantin kananpaq, Protestantismoqa manam urmachisqa karqanchu. Manam principi-kunapa munayninmanchu, nitaq maki kallpankumanchu, kallpanta deben karqan. Aswan huch'uy llaqtakuna, aswan pisi reqsisqa hinaspa pisi kallpayuq nacionkuna, paypa sinchi hark'anankuna tukurqan. Chayqa karqan huch'uy Ginebra, hatun awqakuna chawpinpi, paypa chinkachisqanpaq yuyaychakuspa; chayqa karqan Holanda, norte lamar qochapa arealninkunapi, España tiranianta maqanakuspa, chay pacha reyno-kunamanta aswan hatun hinaspa aswan qhapaq kaqta; chayqa karqan chiri, ch'usaq hallp'ayyuq Suecia, Reformaciónpaq atipanakuykunata atipaykuq.” The Great Controversy,



Iglesia Católicaqa tukuy atisqankuta ruwarqanku runakunamanta Bibliata pakaypaq, pagano tradicionesninkuta, hinallataq costumbrinkuta Diospa Siminmanta aswan hanaqman churaspanku. Laodicea Adventismopa pusayninkunaqa manam contradecqkunata juzgadoman apankuchu Ellen Whitepa qelqasqankunamanta, ichaqa Battle Creekpa pusayninkuna kasqankuta rimaykuq Católicokunaqa ruwankum. Catolicismopa uywaqpa cheqaq kayninqa kaymi: religiónpa munayninkunata hunt'anapaq secular atiyiniyta llamk'achiy. Adventismoqa institucionninkunata kamachinapaq secular legal atiyiniyta mask'aspa, "santo orden" nisqankupa rurunqa rikukunñam.

España Inquisición nisqapa auto-da-fé (iñiy ruray) raymikunaq contexto-pi, soqosa hinallataq chakatapas rikurinku Cristo crucificasqa kasqanman tinkisqa simbólico imaymanakuna hina. Soqosaqa Jesúsqa makinpi churakusqa llulla qhapaq vara-manmi riqsichin, kiskawan coronasqa kasqan tiempopi, romano soldadokuna paywan maqanakunankupaq llamk'achisqa, asikuyta, ñak'ariyta, hinaspa pisipañayta unanchaspa.

Chakanaqa auto-da-fé procesionkunapi sut'inchasqa hina rikuchisqa karqan. Q'umir chakana (sapa kuti yana lutuwan pakasqa) Inquisición nisqapa unanchaqnin karqan; huk sapalla wakichiy procesionpi aparisqa, p'unchay ñawpaqman, hinaspataq chay ruray pachapi qhawachisqa. Chayqa tribunalpa kamachikuyninta unancharqan.

"Bienes nisqaspa jark'ay" ninqa huchasqa runapa kaqnin-kunata qichuyta (secuestro utaq proscripción nisqawan hap'iyta) niyta munan, Inquisición ukupi sapa kuti rurana muchuy huknin karqa, tribunalta qullqichaypaq hinaspa herejíaqa muchuchinapaq. Kayqa auto-da-fé nisqapi willakusqa sentencia-kunapi llapa runakuna ñawpaqpi willakusqa karqa, chaywanqa lliwpa qayllapi p'enqachiyta hinaspa hukkunata manchachispa hark'akuyta kallpachaspa.

Ellen G. Whiteq qillqasqankuna sut'inmi, mana iskayrayaypaqtaqmi huchachan hinaspa qawachin chay kamachiqkunata paypa qillqasqankunata hark'asaqta, uvas chakra takisqan takita upallachiyta munasqankurayku; ichaqa chayqa qhelli kamachiypa qhipa rurayninmi, domingo kamachikuypi sut'i rikuchikuspa characterninkuta qawachinankupaq manaraq. "Católica procesión" nisqa, intiyman kumuykuq iskay chunka phisqa ñawpaq runakunawan tupachisqa kachkan. Qatiq tawa párrafokunapi, ñawpaq párrafoqa "Diospa runankuman hina sutichasqa" runakunatam qawachin, "qhipa p'unchaykunapi." Pasajeqa sut'inmi yachachin: qhipa p'unchaykunapi, Qanchis p'unchay Adventista ministrakunaqa "iglesiakunapi hinallataq hatun huñunakuykunapi wayra pampapi," "runakunaman ñit'ispa mañanqaku semanapa ñawpaq p'unchayninta waqaychanankupaq."

"Qhipa p'unchaykunapin Señorqa sut'inchasqa llaqtanwan churanakuyta charin. Kay churanakuypi, kamachikuyniyuq runakunaqa Nehemías purisqanman chiqap contrapi kaq ñanta hap'inqaku. Manan paykikunaqa samana p'unchayta mana kasukuspa, pisipas qhawarispas saqepunqakuchu, astawanpas hukkunamanta hark'anankupaqmi munanqaku, costumbrkunapaq, tradicionkunapaq q'upa q'upawan pampachispa. Iglesiakunapi, hatun tantanakuykunapipas hawa pampapi, ministrakunaqa runakunaman ñit'inqaku semanapa ñawpaq p'unchaynin waqaychanapaq kasqan nispa. Qochapi hallp'apipis llaquykuna kan; chay llaquykunataq aswan yapakunqa, huk desastre hukmanta qayllallapi hamuspa; hinaspa

conscienciayoq samana p'unchay waqaychaqkuna pisi huñuqlla kasqankuta rikuchinqaku, paykunam Diospa phiñakuyninta kay pachaman apamun nispá, domingo p'unchayta mana kasukusqankurayku.”

Kayqa nisqaqa sut'inmi reqsichin qanchis p'unchaypa Adventistakunaqa “Diospa sutipi kawsak runakuna” kasqankuta, paykunaqa domingo p'unchay waqaychayta kallpachankakuqta, hinaspataq “riqsichinqaku” “huch'uy tantanakuy allin yuyayniyuq sábadó p'unchay waqaychaqkunata” nispá. Qatiq pharrafupiqá, ñawpaq watakunapi qatiykachasqa ñak'ariykuna yapamanta rurakunayuq kasqanta sinchita rimarin. Ñawpaq pharrafuqa tukukunmi Diospa sutipi kawsak runakunata reqsichispa, paypa nisqanman hina allin yuyayniyuq sábadó p'unchay waqaychaqkunamanta t'aqallata churarispa. Chaymantataq ñawpaq historiakunata yatkuchin, hinaspataq waqaykun qhipa p'unchaykunapi chay historiakuna yapamanta ruwasqa kanankuta. Ancha sut'inmi rimarin.

“Satanásqa kay llullakuyninta kallpachin, kay pachata preso hap'inanpaq. Paypa yuyayninmi runakunata pantasqa yachachiykunata chaskinankupaq munachiy. Llapa llulla religionkunapa mast'arikuyninpiqa kuská llank'an, hinaspan mana imatapas qispichinqachu pantasqa yachachiykunata kamachinapaq ch'aqwayninkunapi. Religiosoq sonqoyuq kasqanmanta pakasqa qhawanan, paypa espiritunwan apachikusqa runakunaqa masinkunapaq aswan mana llakiy atina nanaykuna ruwasqanku, hinaspan paykunaman aswan mancharikuypaq ñak'ariykunata churapusqanku. Satanáswan agente-kunapas chaylla espirituyuqmi kachkan; hinaspan ñawpaq pacha historiapas kay p'unchaykunapi kutimunqa.”

“Kaq qhari-kuna kanmi yuyayninkuta chaymanta munayninkutapas mana allinta rurayman churakusqaku; sonqonkupa tutayasqa ukhu rinrinkunapi mayqin huchakuna ruranankuta nispá hamut'asqakum. Kay qhari-kuna kikinkumanta pantasqa kanku. Paykunaqa Diospa hatun cheqan kamachikuyninta saqerqaku, hinaspan chaypa rantinpi kikinkupa huk tupuyninta sayaricherqaku, chay tupuyman kikinkuta tupachispa, kikinkutataq santu kasqankuta rimakunku. Señorqa saqenqanmi sonqonkupi imachus kasqanta rikuchinankupaq, paykunata kamachiq apupa espiritunta rurayninkupi rikuchinankupaq. Payqa saqenqanmi kamachikuyninta cheqaqtapuni kasukukkunata imayna tratanku chaypi, paypa leyninpa contran piñakuyninkuta qhawachinankupaq. Paykunataqa kaylla religiosu muspaywanmi kuyuchisqa kanqaku, mayqan muspaypas Cristota chakatananpaq runa huñunata kallpacharqan chaywan kkillan. Iglesiasawan Estadotawan kuská huklla waqlli aynipi huñunakunqaku.”

“Kunan p'unchawpa iglesiasnqa ñawpaq Judíokunapa purisqankuta qatirqanmi, paykunaqa Diospa kamachikuyninkunata saqerqanku kikinkupa yachachisqankurayku. Payqa ordenanzata tikrarqan, wiñay pactota p'akirqan, hinaspan kunanpas, chay hinaña, hatunchakuy, mana iñiy, hinaspa mana cheqaq kasqanmi chaymanta llusqirqan. Cheqaq kasqayninqa Moisespa takinmanta kay simikunapi rikuchisqa kachkan: ‘Paykunaqa kikinkuta waqlliyachirqanku, mana paypa churinkunapa señalninchu señalninkuqa; q'ewi hinaspa q'iwillu miraymi paykunaqa. Chayhinatachu kutichinki Señorman, mana yuyayniyuq hinaspa mana yachayniyuq llaqta? ¿Manachu payqa qanta rantisusqa taytayki? ¿Manachu payqa qanta ruraran, hinaspa sayarichisurqan?’” Review and Herald, March 18, 1884.

Willakuy qhipamanpas willakuykama kashan Profecía Espíritu nisqapi, chaypi Diospa fidel runankunapa qhipa p'unchawkunaaq qatipakuyta reqsichin, hinaspataq "kunan p'unchaw iglesia" nisqan, payqa mana tukuy Cristiano kayta llapanta reqsichishanchu, aswanqa chay iglesiata reqsichin, mayqentachus kutin kutin Judío iglesiawan rikch'achisqa kasqanta nispa sut'inchin. Chay sut'i pasajekuna qelqasqankunapi kanku ima raykum Séptimo Día Adventista iglesiata kallpachin Hermana Whitepa qelqasqankuman hark'akuykunata churayta munanankupaq, imaynachus musquynin allinta chayta reqsichin. Paykunapa rurayninkuna qelqasqankunapa contranpi, mayqenchus wasiyninpa rikuriq allinkuna karqan, chaykuna proscrisbisqa kananpaqmi Battle Creekpá umalliqkunawan, paykuna Catholicismopa santu ordeninman tukuspa. Qelqasqankunapa contra atacayninkuqa Jeremíaspa qelqasqankunaman atacaywanpas rikch'achisqam kashan. Ellen Whitepa musquyninqa iskay kaq testigom Jeremíaspa qelqasqankuna rupachisqa kasqanmanta.

Laodiceamanta Adventismopa kimsa kaq mirayninpiqa allin-tukuywan chhapuymi aswan hatun yachachiy karqa. Kimsa kaq mirayqa Pergamopi iglesiamanmi rikuchisqa kachkan. W. W. Prescottpa *\*The Doctrine of Christ\** sutiuyq libron 1919 watapi lluqsisqanmantapacha, 1957 watapi *\*Questions on Doctrine\** lliqsisqankama, huk tikray pacha señalisqa kachkan, alpha nirqan publicacionwan qallarispa omega nirqan publicacionwan tukuq. Ñawpaq libroqa W. W. Prescottpa Judá ayllupa Leonmanta saquesqanta rikuchirqan, Cristomanta protestante apostatapa qhawaqninrayku. Prescottpa libro, allin sutichasqa *\*The Doctrine of Christ\**, Milleritakunapa profético willakuyninta sunqunpi puchukachirqan, Jesús manta ch'usaq sutillata saquespa, chaytan catolicismoqa hinaspa protestantismo apostata yupaychan. Chay mirayninpa qhipa libroqa huk santificaciónta hinaspa justificaciónta sut'inchin, chaymi Diospa ley-ninta, paypa justicia-ninta hinaspa misericordia-ninta urmachin. Ñawpa Israelmanmi Diospa ley-nin waqaychanankupaq kamachikuy qosqa karqa, Adventismomantaq Diospa ley-ninllatachu mana, aswanpas paypa profético Palabranta ima waqaychaqkuna kananpaq. 1919 watapiqa huk libro lliqsirqan, chaymi Diospa profético Palabran waqaychasqanta qichurqan; chaymi Laodiceamanta Adventismopa kimsa kaq mirayninpa qallariyninta señalirqan, hinaspataq tukurqan huk libroqawan Diospa ley-ninta qichuq.

"Sichus sunquykita munaynikiwan qatispa, hinaspa hatun tukuywan chaymanta kikiyki allin kasqaykimanta mana pantasqaykikunata willakuspachu kanki chayqa, Satanaspá wateqaykunaaq munayninman saqisqa qhiparinki. Señor pantasqaykikunata rikuchisusqayki pacha mana wanakuspa nitaq huchaykikunata willakuspaqa, paypa providencian chay pachallaman kutimuykuchisunki yapamanta yapaman. Kikin laya pantaykunata ruwanaykipaq saqisqa qhiparinki, yuyayniyuq kaytaqa pisiyaqmi kanqa, hinaspa huchata allin kaypaq sutichanki, allin kaytataq huchapaq. Kay qhipa p'unchaykunapi atipaq llullachiykuna achka kasqan qamta muyuriykusunki, hinaspa umalliqniykita tikranki, mana yachaspaña chayta ruwasqaykita." Review and Herald, December 16, 1890.

Pérgamo, kimsa kaq iglesiam, pushaq Tiatiraman pusarqan, papal iglesiaman, chaymi tawaq miray kashan, maypachachus iskay chunka phisqa qharikuna Tiatirapa atiniyninpa unanchanman qonqorikunku.

Ñawpaq colonokuna churasqanku kamachiyqa, iglesiapi kaqllakunallata akllaypi rimayta hinaspa llaqta kamachiypi cargokunata hap'iyta saquespa, ancha millay ruwaykunamanmi pusarqa. Kay kamachiyqa suyupa ch'uya kayninta waqaychanapaq hina chaskisqa karqa, ichaqa iglesiata qhellicharqanmi. Religiónmanta willakusqa kaymi akllaypi rimaypaq hinaspa cargota hap'ipaq condición kasqanrayku, achka runakunaqa, kay pachapa yuyayllawan kuyuchisqa, sonqonku mana tikrasqa kachkaptinpas, iglesiaman huñunakusqaku. Chay hinaqa iglesiakunaqa, aswan hatun ch'iqinpi, mana tikrasqa runakunamanta sastisqa rikurirqaku; hinaspa ministeriopiqa karqankum pas doctrinapa pantasqankunata hap'iqkuna, mana chaylla, aswanpas Espíritu Santopa musuqyachiq atipayninta mana yachaqkuna. Chay hina yapamanta rikuchisqa karqa mana allin ruwanakunapa rurun, iglesiapa historiapi Constantino p'unchaykunamanta kay p'unchaykama sapa kutin rikusqa hina, iglesiata suyupa yanapayninwan hatunchayta munasqanmanta, sekular atipayman qayakuspa Evangeliota yanapananpaq Paypa, nisqa: “Qhapaq suyuyqa manam kay pachamanta kanchu.” Juan 18:36. Iglesiapa suyuwan tinkusqanqa, imayna pisillam kachun, hawaqpiqa mundoqa iglesiaman aswan qayllaykusqa hina rikurichinman, ichaqa cheqaqpiqa iglesiata mundoman aswan qayllaykuchin. El Gran Conflicto, 297.

“Iglesiawan Estadomanta hukllachasqa kay, maychhika pisillaña kasqanpas, kay pachata iglesia-man aswan qayllachisqanta rikurichkanman hinaqa, cheqaqpiqa iglesia-taqa kay pachaman aswan qayllachinlla.” 1977 watapi mayo killapa 18 p'unchawninpi, Bert B. Beach (iglesiapa Europa del Norte-África Occidental División nisqanpi huk director, chaymanta iglesiakunapura relaciones nisqapi llamk'aq) Roma llaqtapi huñunakuypi anticristo, Papa Pablo VI-man qurimanta p'anqasqa medalla-ta haywarirqan. Chayqa Conferencia de Secretarios de Familias Confesionales Mundiales nisqa huñunakuymanta huk rakiy karqan. Chay ruwayqa Adventist Review (11 de agosto de 1977) nisqapi willasqa karqan, hinaspa Religious News Service nisqapas qillqarqan, SDA-pa huk kamachisqa representantewan Pontífice hukwan tinkusqanmanta ñawpaq kutin kasqanta.

“Señorqa ñisman ñakasqa kachkan qillqasqa Simikunamanta imatapas horqoqkunapa, otaq imatapas yapanakuyta ruwaqkunapa contranpi. Hatun ÑOQA KANIqa akllarqan ima kasqanta iñiy kamachiywan yachachiywan kamachikuy tupu kananpaq, hinaspataq Bibliata wasi llaqtapi lliwpa libro kananpaq churarqan. Diospa siminta hap'ipakuspa sayaq iglesiata mana hayk'aq allinyakuy atispa Romamanta t'aqasqa kachkan. Protestantekuna ñawpaq tiempoqa chay hinam karqanku chay hatun apostasiapa iglesiamanta t'aqasqa; ichaqa paykunaga aswan qayllaykamunqaku payman, hinaspataq kunankamapas Roman Iglesiawan allinyakuy ñanpi purishanku. Romaqa mana hayk'aq tikranchu. Paypa principiokunaqa manam asllapas hukman tukusqachu. Manam pay kikinqa p'akikuyta pisiyachirqanchu paywan Protestantekunawan chawpipi kaqta; paykunañataq llapa ñawpaqman puriyninta ruwarqaku. Ichaqa, ¿imataq kayqa kunan p'unchay protestantismopaq rimarin? Bibliapa cheqaq kayninta chinkachiymin runakunata mana iñiymanta qayllachin. Huk kutirikusqa iglesiam pay kikinwan Papadowan chawpipi kaq karuta pisiyachin.”

“Lutero, Cranmer, Ridley, Hooper, hinallataq waranqa noble runakunaq alma-ninkuna, cheqaq kayrayku mártir kayman chayaraqanku, paykunam cheqaq Protestantekuna. Paykunaga cheqaq kaypa qhawaq soldadokuna hina sayaraqanku, willakuspa Protestantismoqa Romanismo-wan

hukllachasqa kayta mana atisqanta, aswanpas Papadoq kamachikuynin-kunamanta inti lloqsimuywan inti yaykuy hina karu t'aqasqa kananpaq kasqanta. Chay cheqaq kaypa amachaqkunaqa 'hucha runa'-wanqa mana imayna tinkuchikuyta atinchu, imaynan Cristoqa apostolninkunawan kуска chayta mana atirqankuchu hina. Ñawpaq pacha-kunapiqa chiqap runakuna yacharqanku Roma-wan kuskachakuyqa mana atisqa kasqanta, chaymi kay pantasqa sistema-man awqanakusqanku imapas qhapaq kayta, kawsaytapas chinkachiy atiywan waqaychasqa kaptinpas, t'aqasqa kayninkuta waqaychanankupaq sonqo kallpayuq karqanku, cheqaq kayrayku sinchi kallpawan maqanakurqanku. Bibliapa cheqaq yachachisqanqa paykunapaq qollqemanta, hatunchasqa kaymanta, manataq kawsaymanta-pas aswan munasqa karqan. Mana awantayta atirqankuchu cheqaq kayqa achka supersticiónwan llulla yachachiy-kunapa t'uqupi pampasqa kaqta rikuyta. Diospa siminta makinkupi hap'ispa, runakunapa ñawpaqenpi cheqaq kaypa unanchanta oqarirqanku, mana manchakuspa willakuspa imatataq Diosqa Bibliata allinta mask'asqankurayku paykunaman rikuchirqan chayta. Diosman cheqap sonqoyuq kasqankurayku aswan millay wañuykunawan wañurqanku, ichaqa yawarninkuwanmi ñoqanchikpaq rantirqanku llibertadkunatawan privilegio-kunata, chaykunatan achka Protestante nisqa runakuna sasa hina mana allin atiypaq saqiykuchkanku. Ichaqa, ¿ñoqanchikchu chay sinchi chaninwan rantisqa privilegio-kunata saqiykusaq? ¿Hanaq pacha Diosmanchu insultota haywasun, hinaspataq payqa Romamanta llasaq yugomanta qespichisqanchikmanta qhipaman kutispalla kay anticristiano atiypa watasqa kasqanman churakusaq? ¿Ñoqanchikpa uraychasqa kayninchikta rikuchisunchu, firmaspa saqispa religión libre kananqanchikta, Diosta yupaychananchikpaq derechunchikta sapaq yuyayninchikpa kamachisqanman hina?"

"Luteropa rimaynin, urqkunapi hinallataq wayqkunapi uyarikusqa, terremotohina Europata qhatarichiq, Jesuspa allin apostolninkunamanta huk noblemanta soldadokunata waqyasqa, paykuna willakusqan chiqaqtaqa mana upallachiyta atirqankuchu leñakunawan, ñak'ariykunawan, carcelkunawan, wañuyninwanpas; chaymantapas kunankama martirkunap noble ejercitunpa rimayninkuna niwanchikraqmi Roma atiyinqa qhepa p'unchaykunapa willakusqa apostasiam, mana allin kaypa pakasqa misteriontaqmi, Pabloqa kikin p'unchayninpipas qallariqta rikusqan. Romano Catolicismoqa utqayllam mast'arisa purin. Poperyqa yapakuchkan, chiqaqta uyariymanta rinrinkuta kutirichisqakunaqa paypa pantachiq willakuykuna uyariqkunañam. Papal capillakuna, papal colegiokuna, monjakunapa wasinkuna, hinallataq monasteriokunapas yapakuchkanku, Protestant munduqa puñusqahinam rikurin. Protestantekunaqa paykunata mundumanta t'aqispa reqsichiq señalninkuta chinkachichkanku, hinallataq kikinkumanta Roma atiyman karunchayninkuta pisiyachichkanku. Chiqaqta uyariymanta rinrinkuta kutirichinku; Diospa ñanninkuman k'anchayta urayachisqanta chaskiyta mana munasqankuraykum tutayman yaykuchkanku. Roma runakunamanta, paykunawan huñunakusqakunamantawan, ñawpaq pacha millay qatiykachay yapamanta kawsarimunanta yuyayta pisipaq hina rimanku. Mana reqsinkuchu Diospa simin hunt'asqata chayhina kawsarimuyta willakusqanta, nitaq saqeyta munankuchu qhepa p'unchaykunapi Diospa llaqtan qatiykachasqa ñak'ariytapas, ichaqa Bibliapi nin: 'Dragonqa warmiwan phiñakuspa, mirayninpa puchuqninkunawan maqanakuyta rirqan, paykunaqa Diospa kamachiykunata waqaychaqkuna, Jesus Cristopa testimoniotapas hap'iqkuna.'"

“Papakunapaq yachachikuyqa runa kaypa religionninmi, hinallataq runakunapa ashkha kaqnin kuyanku chay yachachikuyta huchata ruwayta saqepayaspa, ichaqa chaypa qatiqninkunamanta qispichiqta. Runakunaqa huk hina religionniyuq kanankupaqmi munanku, kay religiontaq, runa yuyaywan rurasqa kaspas, chaywanpas Diospa atiyninmanta hamuq hina nispa, aycha yuyayman allinmi tupaykun. Kikinkuta yachaq, hamut’aq kasqankuta yuyaykuq runakunaqa hatun tukuypi qichukunku cheq kaypa kamachiyninmanta, chunka kamachikuykunamanta, mana yuyankuchu chayta Diospa ñanninkunata tapukuyqa paykunaq allinchanankuwan tinkunman hina. Chayrayku llulla ñankunaman rinku, hark’asqa purinakunaman yaykunku, kikinkumanta hap’ipakuq, kikinkuta hatunchakuq tukunku, papapa rikch’ayninman hina, manam Jesucristoq rikch’ayninman hinachu. Paykunaqa chay hina religionpa rikch’ayninta munanku, mayqenmi aswan pisilla mañakun espíritu kayta hinaspa kikinmanta ñak’arichikuyta; mana santuyaq runapa yachayninqa manam pushanqachu papakunata cheqnikuykama, chayrayku paykunaqa kkillanmanta aysasqa kanku chaypa wakichisqankunaman hinaspa yachachikuyninkunaman. Manam munankuchu Señorpa ñanninkunapi puriyta. Ancha achkawan k’anchasqa kanku, Diosta mañakuywan hinaspa llamp’u sonqowan maskhanankupaq, paypa siminmanta yuyaysapa riqsiywan. Señorpa ñanninkunata riqsiyta mana munaspa, yuyayninkuqa llapan pantachikuymán kichasqañam, llapan llullata chaskinankupaq hinaspa creenankupaq wakichisqañam. Munankum manas allin yuyayman hina, manas tupaq, llulla nisqakuna cheqaq hina paykunaman qhatiykusqa kananpaq.

“Satanaq llullakuypa hatun ruwasqanqa papismo kanki; hinaspa rikuchisqa kasqantaqmi hatun yuyay tutayay p’unchawqa romanismopaq allin kasqanta, chay hinallataqmi rikuchisqa kanqa hatun yuyay k’anchay p’unchawpas atiyninpaq allin kasqanta; runakunaq yuyayninkunaqa kikinkuq aswan allin kayninmanmi huñusqa kachkan, manataqmi munanku Dios-ta yachayninkupi waqaychayta. Romaqa mana pantay atiyta mañakun, Protestantekunataq chay kikin ñanllapita purishanku. Manam munankuchu cheqaq kayta maskhayta hinaspa k’anchaymanta aswan hatun k’anchayman puriyta. Paykunaqa chiqnikuywan perqachakunku, hinaspataq rikurinku llullachisqa kayta munasqankuman hina, chay hinallataq hukkunatapas llullachiyta.”

“Ichaqa iglesiakunapa kayninqa mana kallpachaq kaptinpas, ichaqa manam desanimakuyqa munakunchu; Diosqa llaqtayuqmi, paykunaqa cheqaq kayninta waqaychankakuqmi, Bibliata, Bibliatalla, iñiypaqwan yachachinapaq kamachikuy nirqanman hina hap’iqkuna, estandarteta oqarichiqkuna, hinallataq alto patapi unanchata oqarichiqkuna, maypichus qelqasqa kachkan, “Diospa kamachikuyninkuna, Jesuspa iñiyninwan.” Paykunaqa ch’uya evangelioyta ancha chaninchasqankum, hinallataq Bibliata iñiyninkupa yachachinankupaqwan tiyasqanta rurasqankum.

“Kay pachapi, runakuna Señornin Tukuy Atiyniyuppa leyninta wischuchkaptinku, Davidpa mañakuyninqa allinmi kayman tupaq,—‘Señor, qan ruranaykipaq pacha chayamunña; imaraykuchus leynikita mana imapaq hina qhawarqanku.’ Chay pachamanmi qaykushanchik, maypichus Diospa leyninpaq casi tukuy hinantinpi asipay, pisipay, pampachay mana kanqachu; hinaspa Diospa kamachisqankunata waqaychaq llaqtanqa sinchita pruebakunawan ñak’arichisqa kanqa; ichaqa, wakinkuna mana qhawaspa mana reparaspa kasqanrayku,

Jehovápa leyninman yupaychayninkutaqa chinkachinqankuchu? Diospa kamachisqankunata waqaychaqkunaqa, David hina, Diospa leyninta manchakuywan yupaychachunku, imayna runakunaqa chayta wischuspa mana allin qhawariyta, pisipayita, hinaspa contemptota churanku, chayman hina tupaq.” Signs of the Times, February 19, 1894.

Ishkay wata antichristoman qurikullqi medallata qorita qusqan karqa Laodicea nishqa Qanchis Punchaw Adventista iglesiapa huk umalliqninrayku, 1975 watapi, huk demanda qallarirqan Qanchis Punchaw Adventista iglesiapa contranpi; EEOC v. Pacific Press Publishing Association (Case No. C-74-2025 CBR in the U.S. District Court for the Northern District of California), maypichus Equal Employment Opportunity Commission iglesiapa qillqakuna ruraq wasinta demandarqan iskay warmi llamkaqkunapa sut’inpi—Merikay Silver (ñawpaq editor, mayqinchus demandakuy p’unchawkamaña llusqisqa karqan) hinaspa Lorna Tobler—nispan, warmi kayrayku pagopi hinaspa allin kaykunapi t’aqwirisqa kasqankuta. Iglesiapa rurayninkunata amacharqan, wakinmantaqa religioso excepcionkunata waqyarispa hinaspa kamachikuyninpa churasqa kayninmanta rimarispa.

6 febrero 1976-fechayuy juramentuwan qillqasqa willakuypi (tribunalman churasqa defensa qillqapa huknin kasqanpi), Neal C. Wilson (chay p’unchaykunapi Iglesiapa Norteamérica Divisiónpa umalliqnin, hinaspa qhipaman 1979–1990 watakunapi Conferencia Generalpa presidenten) Roman Catholicismomanta iglesiapa ñawpaq pacha qhawariyninkunata rimarqan. Chay willakuyqa nisqa karqan iglesiata “jerarquía” nisqawan, papal sistemaman rikch’akuq hina sutichaykunapa contranpi rimanapaq. Hunt’asqa, chayman tupaq citaqa kaymi: “Sichus cheqaqmi karqan Séptimo-día Adventista Iglesiapa kawsayninpi huk pacha, maypichus denominaciónqa sut’in anti-Roman Catholic qhawariyta hap’irqan, hinaspa ‘jerarquía’ simiqa mana allinpaq rimasqa hina papal iglesiapa kamachiy-nisqa gobernopi sut’inchanapaq llamk’achisqa karqan, chay ichaqa Iglesiapa chay sunquykuyqa manam imapas hukmanta karqanchu, aswanpas kay pacha qallariyninpi hinaspa ñawpaq pacha qhipa ch’iqninpi conservador protestante denominaciónkunapi mast’arasqa anti-popery nisqapa rikurimuyninlla karqan, chaymi kunanqa, Séptimo-día Adventista Iglesiamanta rimakuspa, historiapa q’upa q’ipimanña wikch’usqa kachkan.”

Kayqa rikch’akun Iglesiapa ñawpaqmanta hamuq, willakuykunata qhawayninpi sapanchasqa yuyaymanta karunchakuyta, maypichus papakunapa kamachikuyninta “uywa” utaq anticristo nisqaman reqsisqa karqan Apocalipsispi. Iglesiapa ukhumpi hinallataq hawa llaqtakunamanta kawsakkuq qhawaqkuna kayta hamut’anku mana allinchaspa utaq saqispa chay anti-católico sayayninta, kunan pacha ecumenismowan utaq kamachiy willakuykunapa amachayninkunawan tupachinapaq. Wilsonqa, 1985 watapi, Iglesiapa sapa Divisiónninkunapa Presidentenkunata “cardenales” nispa suticharqan, kayhinata nispa: “... manam kanchu mayqin ‘cardenal’pas Inti llusqsimuq karu chiqankunamanta llapa llaqtakunamanta, ichaqa Afrika-mantam ichapas iskay ‘cardenales’ kanqa.”

Paní Whiteqa nisqa willakuran huk qhipaman kutisqa iglesiam kashaspa pay kikintam papa-man aswan qayllachkanman! Kimsa kaq miraypa aranwakuynin rikuchisqa kachkan Ezequiel pusaq kaqpi Tammuzpaq waqaywan, hinallataq Pergamop aranwakuyninwan. Ñawpaq kaq miray, 1863

watamanta 1888 watakama, Efesopi iglesiata rikuchirqan, huk iglesiataqmi ñawpaq munakuyninta chinkachirqan; Millerita kuyuykunapa ñawpaq munakuynintaq karan profetiku willakuy, chay profetiku willakuypa ñawpaq kapítuluntaq karan “qanchis kutikuna”, 1863 watapi waqllachisqa.

1888 watakamanta 1919 watakama, iskay ñiqin miraymi, Esmirnawan Ezequielpa pakasqa cuartokunanwan rikuchisqa, Profecíapa Espíritun wañusqanta rikurqan, Panay White-ta 1915 watapi samachisqankurayku. Tawa miraykunamanta aswan achka willakuykuna testimoniota hunt’achinapaq necesitakun, ichaqa wiñaypaq hatarichka qhispichakuyta allinta entiendenam tiyan lliwta chaninchaspa rikunapaq, imaynatas huk apostata llaqta Ellen Whitepa qelqankunata “proscribir” atirqan, utaq imaynatas semanapa ñawpaq p’unchayninta allinchasqa hina yachachirqan. Judasqa “Efrainpa machasqakunawan” llamk’an, paykunaqa “kay llaqtata kamachinku” Jerusalénpi; Jerusalénta kamachiqkuna, intiman k’umuykukuqkunawan kуска, Sanedrínwanmi rikuchisqa kanku.

Kay yachayta qatiquksaqku hamuq qillqapi.

“Diospa wawankuna nisqa sutiuyqkunapa chawpinpi, ancha pisillam paciencia rikuchisqa karqa, hayk’aqmi aya simikuna rimarisqa karqa, hayk’aqmi ñuqanchik iñiyta mana qatikuqkunapa contranpi sinchi huchachaykuna willasqa karqa. Askha runakunan huk iglesiakunaman perteneciqlunata hatun huchasapa runakuna hina qawarqanku, ichaqa Señorqa manam chay hinachu paykunata qawan. Pikunachus huk iglesiakunapi miembrokunata chay hina qawankuqa, paykunaqa Diospa atiyuniyuq makinpim humblechakuyta necesitanku. Pikunatachus paykuna huchachanku, ichapis aslla k’anchayniyuqla karqanku, pisilla oportunidadkunatawan privilegiokunatawan hap’isqa. Sichus chay k’anchayta hap’isqankuman karqan, imatachus ñuqanchik iglesiakunapi askha miembrokuna hap’isqanku chayta, ichaqa aswan hatun utqaywan ñawpaqman risaq karqanku, hinaspa aswan allinta iñiyninkuta kay pachaman rikuchiwaq karqanku. Pikunachus k’anchayninkumanta alabakun, ichaqa mana chaypi purinku, paykunamanta Cristo nin: ‘Ichaqa ñoqaqa qankunaman nini, Tarsoqpas Sidonpas juicio p’unchawpi qankunamanta aswan allin tolerasqa kanqa. Qanri, Capernaum [Qanchis p’unchay samana punchaw Adventistakuna, hatun k’anchayta hap’iqkuna], hanaq pacha kama hatarichisqa [privilegio nisqapi], ukhu pacha kama urmachisqa kanki: imaraykuchus qanpi rurasqa atiyuniyuq rurasqakuna Sodoma llaqtapi rurasqa kasqanman karqan chayqa, kunan p’unchawkama sayasqaraq kanman karqan. Ichaqa qanmanta nini, Sodoma suyupaq juicio p’unchawpi qanmanta aswan tolerable kanqa.’ Chay pacha Jesusqa kutichispa nirqan: ‘Yuspagarikuyki, Taytay, hanaq pachap hinallataq kay pachap Señor, imaraykuchus kaykunata yachaysapa hinaspa prudente nisqakunamanta [paykuna kikinkupa yuyayninpi] pakarqanki, huch’uy wawakunamanña rikuchirqanki.’”

“Kunanqa, kay llapa ruraykunata rurasqaykichikrayku, Señor nin, qankunaman rimarqaykichik, tutamanta hatarispay rimarqaykichik, ichaqa mana uyariwarqankichikchu; waqyasaqmi, ichaqa mana kutichiwanqichikchu; chayraykun kay wasi sutiyan sutichasqa, maypichus qankuna hap’ipakunkichik, hinallataq chay lugar, maytataq qankunaman taytaykichikkunaman qosqani, Shilohman imaynachus ruraraqani, hinatam kay wasitapas rurasqa. Qankunatatataq ñawpaqniymanta wikch’usaq, llapa wawqeykichikkunata wikch’usqaymanhina, Efraínpa tukuy miraynintinwan kуска.”



“Señorqa ñuqayku ukhupi hatun ancha importante institucionkunata sayarichisqa, chaykunataqa manam kay pachapi institucionkuna apanakusqan hina apanakunanchu, aswanpas Diospa ordenninman hina. Chaykunataqa apanakunam huklla qhawariyniyuq kachun paypa hatunchasqa kayninpaq, tukuy imaynapaqpas chinkariq almaskuna qispichisqa kanankupaq. Diospa llaqtanmanqa Espiritupa testimonionkuna chayamurqan, ichaqa askha runakunaqa manam yuyarirqakuchu anyaykunaman, waqyaykunaman, hinallataq yachachiy consejokunaman.”

“Uyariychik kayta uyariyta uyariychis, mana yuyayniyuq, mana entiendeyuq llaqta; ñawiyuqkuna kaspapas mana qawanku, rinriyuqkuna kaspapas mana uyarinku: ¿manachu noqata manchakunki? nispa nin Señor; ¿manachu ñawpaqniypi chukchakunki, lamar qochapa tinkuyninpaq aqota churashqayrayku wiñay kamanata hina, mana chayta chimpananpaq? Mayk’aqpas olaskuna qatatanku, ichaqa mana atipankuchu; qaparinkupas, ichaqa mana chayta chimpankuchu. Ichaqa kay llaqtapa sonqonqa kutirikuy sonqo, hatariq sonqo; kutirispas ripusqankuña. Manataq sonqonku ukhupi ninkuchu: Kunanqa manchakusun Señor Diosta, noqanchispa Diosninta, paymi para qon, ñawpaq para hinallataq qhepa para, tiempo ninkupi; paymi waqaychan noqanchispaq cosechapa señalasqa semanakunata. Hucha-ruwasqaykichikmi kaykunata karuncharqan, huchaykichikkunaqmi allinkunata qechusurqankichikmanta.... Manam juzgankuchu waqchapa causanta, wawachakuqpa causanta, chaywanpas allinllañam purinku; hinaspataq pisiyuqkunapa derechonta mana juzgankuchu. ¿Manachu kaykunarayku watukuysaq? nispa nin Señor; ¿manachu almai vengakunan hina kasqa kayhina nacionmanta?”

“¿Señorqa nisqachu kanan, ‘Ama kay llaqtapaq mañakuychu, amataq qapariyta utaq mañakuyta paykunapaq oqarichiychu, amataq noqa-man mañapayayta ruwaychu: noqaqa manan uyarisqaykichu’ nispa? ‘Chayraykun para-kuykuna hark’asqa karqan, qhipa paranpas mana karqanchu.... ¿Manachu kunan pacha-manta noqa-man waqyaspa ninki, Taytay, qammi wayna kasqaymanta pusaqniy karqanki?’” Review and Herald, August 1, 1893.